

PUBLIC SPACE DESIGN :

ความท้าทายของกลไกระดับท้องถิ่นต่อการกิจสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะสู่เมืองสุขภาวะที่ยั่งยืน

งานสัมมนาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๕

ห้องประชุม BB๔๐๒ ชั้น ๔ โรงแรมเซ็นทารา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการ แจ้งวัฒนะ

วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ เวลา ๑๕.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.

เวทีเสวนา PUBLIC SPACE DESIGN : ความท้าทายของกลไกระดับท้องถิ่นต่อการกิจสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะ สู่เมืองสุขภาวะที่ยั่งยืน จัดขึ้นวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ในงานประชุมสัมมนาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ภายใต้ประเด็นหลัก “ความเป็นธรรมด้านสุขภาพ โอกาสและความหวังอนาคตประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดเวทีเสวนาเพื่อเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนมุมมอง ประสบการณ์ องค์ความรู้ ตัวอย่าง ปัญหา และอุปสรรค การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะประเด็นพื้นที่สาธารณะ สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในเขตกรุงเทพมหานครและระดับท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อให้เกิดข้อเสนอและโอกาสต่อการพัฒนาและขยายการทำงานเชิงระบบ ภายใต้ปัจจัยต่างๆ เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานภาคยุทธศาสตร์ต่างๆ ทั้งส่วนกลางกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เวทีเสวนาดำเนินรายการโดย นายยศพล บุญสม ผู้ร่วมก่อตั้งโครงการ We! Park

นางสาวปจริยา มหากาญจนะ ผู้อำนวยการส่วนสวนสาธารณะ ๑ กทม. กล่าวถึงการพัฒนาพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ยั่งยืนในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นพื้นที่ความร่วมมือ พื้นที่ทางสังคม พื้นที่สร้างความรู้ พื้นที่สุขภาวะ พื้นที่ความมั่นคงทางอาหาร พื้นที่สื่อสาร พื้นที่โครงข่ายสีเขียว และพื้นที่สร้างสภาพแวดล้อมที่ดี โดยยกตัวอย่างกรณีพื้นที่สีเขียวเขตคลองสานที่พัฒนาจากพื้นที่รกร้างว่างเปล่าเป็นพื้นที่สีเขียวโดยความร่วมมือของภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ “การพัฒนาพื้นที่สาธารณะจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจกับชุมชน และการสร้างความร่วมมือของประชาชนในการสร้างพื้นที่สาธารณะ เพราะภาครัฐไม่สามารถดำเนินการเองได้ฝ่ายเดียว ต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนและภาคีเครือข่าย รวมถึงต้องปลดล๊อคระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เป็นอุปสรรค เพื่อให้เกิดแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมในการสร้างพื้นที่สาธารณะ”

ผศ.ปราณิศ บุญค้ำ อุปนายกฝ่ายวิชาการ สมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย (TALA) กล่าวถึง โอกาส ความหวัง และอนาคต การพัฒนาพื้นที่สาธารณะเพื่อสุขภาวะของประชาชนในมุมมองของภูมิสถาปนิกว่า

ประเด็นสำคัญคือนโยบายจะไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างไร และหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น การตั้งโจทย์ ใครควรเป็นคนตั้งโจทย์ที่ต้องตั้งให้ถูกและตอบให้ตรงโจทย์ที่ต้องการ พื้นที่สาธารณะต้องเข้าถึงได้ทั้งด้านกายภาพ ภูมิสิทธิ์ รวมไปถึงความรับผิดชอบระยะยาว ขณะเดียวกันจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนไม่ว่าจะงบประมาณ กำลังคน และการบริการจัดการ “พื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่สีเขียวจะเกิดขึ้นได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนต้องลงมือทำในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ออกแบบพื้นที่สาธารณะอย่างถูกต้องตามหลักการ...และต้องสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับชุมชน เพราะพื้นที่สาธารณะไม่ใช่แค่สวน แต่เป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์สาธารณะในด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม”

นายเศรษฐวัฒน์ ศรีวิโรจน์ President of Nebula Corporation Limited กล่าวในมุมมองของภาคเอกชนต่อการร่วมพัฒนาพื้นที่สาธารณะว่า ๕ ความท้าทายในการสร้างพื้นที่สีเขียวคือ การเข้าถึง (Accessibility) ความครอบคลุม (Inclusiveness) การใช้ประโยชน์และความปลอดภัย (Functionality & Safety) คุณค่า (Value) และการดูแลรักษา (Maintenance) โดยยกตัวอย่างโครงการที่เอกชนดำเนินการและสามารถใช้ประโยชน์ได้คือ True digital park และ The Forestias ซึ่งเป็นโครงการที่สร้างความลงตัวระหว่างคน สัตว์ และธรรมชาติให้สามารถอยู่อาศัยร่วมกันภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพและเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต “สิ่งสำคัญที่จะทำให้พื้นที่สาธารณะเกิดขึ้นและใช้ประโยชน์ได้จริง เราต้องสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาชน”

นายดุสิต ศรีโคตร ผู้อำนวยการฝ่ายสนับสนุนและขับเคลื่อนระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) กล่าวถึงประเด็นการสร้างสรรคพื้นที่สาธารณะกับกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ว่า ข้อจำกัดหนึ่งในการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะของประชาชนคือ เรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจฐานและสุขภาพความเจ็บป่วยของประชาชน ซึ่งในระดับพื้นที่จะมีกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น (กปท.) เพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมกิจกรรมทางกายหรืออื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน แต่โจทย์ใหญ่คือ ต้องช่วยกันทำให้เกิดพื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่สาธารณะขึ้นก่อน จึงจะสามารถใช้ประโยชน์จาก กปท. ได้ โดยต้องมีการบริหารจัดการคน แผนงานโครงการ และการดำเนินงานตามกติกา กปท. “เราต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งทรัพยากรต่างๆ เช่น งบประมาณ กองทุน กปท. องค์ความรู้ บุคลากร ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนสามารถจัดการพื้นที่สาธารณะในชุมชนได้”

รศ.วิชัย กาญจนสุวรรณ รองนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ กล่าวว่า จะทำอะไรให้คนในองค์กรตระหนักถึงความสำคัญของพื้นที่สาธารณะ และการนำนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ซึ่งบางครั้งท้องถิ่นไม่มีอำนาจเบ็ดเสร็จ เช่น เรื่องการส่งมอบพื้นที่ ทั้งนี้ ได้ยกตัวอย่างการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาพื้นที่ฟูพื้นที่คลองเตย เชื่อมโยงย่านเศรษฐกิจการค้าการท่องเที่ยวหาดใหญ่ โดยใช้แนวคิดในการออกแบบ Function Diagram ทำให้เกิดรูปธรรม และให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ขณะเดียวกันจะทำให้เกิดการแข่งขันและความร่วมมือไปพร้อมๆ กัน “ถ้าจะเพิ่มพื้นที่สาธารณะ ต้องเริ่มจากผู้นำเมืองหรือผู้มีอำนาจให้ความสำคัญและรับฟังความเห็นจากคนในพื้นที่ให้มาก โดยเฉพาะความเห็นต่าง และลดความขัดแย้ง สร้างความร่วมมือไปสู่การพัฒนาพื้นที่สาธารณะ เพื่อประโยชน์ร่วมของทุกคนในพื้นที่”